

- Nabídnout programy, které umožní žákům navštěvovat jak vyšší ročník, tak také ročník, který nezvládli. Další možností je poskytnout podmíněčný postup do následujícího ročníku, tzn. pod podmínkou, že žák si v daných předmětech povede lépe.
- Umožnit žákům přejít na jiné, ekvivalentní vzdělávací programy, pokud v roce, který má být opakován, existují různé možnosti vzdělávacích směrů, čímž se zajistí, že žák program dokončí. Například co se týče Nizozemí, změna vzdělávacího směru částečně vysvětluje velké rozdíly v počtech opakování ročníků mezi základním vzděláváním (20 %) a středním vzděláváním (5 %). Ve Španělsku se ti žáci, kteří mají opakovat ročník na střední škole, mohou zapsat do zvláštního programu zavedeného s cílem snížit předčasné odchody ze škol (IFIIE, 2011). Nicméně přechod do jiných vzdělávacích programů by neměl ovlivnit další příležitosti ke vzdělávání pro daného žáka, což se může stát v některých vzdělávacích systémech, které umožňují předčasný přechod na jiný vzdělávací směr. Může k tomu dojít i v systémech, kde jsou žáci, kteří mají problémy s učením, převedeni do zvláštních škol.³ Cílem takového přechodu by mělo být dokončení školy a lepší propojení zájmu žáka s jeho schopnostmi.

Rámeček 2.2. Změna postoje k opakování ročníků ve Francii

I když ve Francii existuje silná shoda v tom, že opakování ročníků je neefektivní, pobídky pro učitele a školy mohou tuto praxi spíše povzbuzovat (O'Brien, 2007). S cílem vypořádat se s tímto problémem francouzské ministerstvo školství představilo ambiciózní celostátní záměry jak na *úrovni académies* (regionální školské úřady), tak i na úrovni škol. Byly stanoveny konkrétní plány, které přenášejí odpovědnost za míru opakování ročníků na školy. Kromě toho reforma z roku 2008 umožňuje navýšit výuku pro individuální podporu o dvě hodiny týdně během posledních dvou let základní školy, čímž se žákům dá možnost dohnat své spolužáky.

Výsledky posledních let jsou slibné. Zatímco v roce 1960 opakovalo ročník 52% žáků, ještě než začali studovat na střední škole, a v roce 1980 byl tento podíl s 37 % stále hodně vysoký, v roce 2009 se počet žáků, kteří byli nuceni opakovat ročník, snížil na pouhých 14%. Vláda stanovila ambiciózní cíl snížit toto číslo v roce 2013 na polovinu.

Zdroje: O'Brien, P. (2007), "Enhancing Incentives to Improve Performance in the Education System in France", *OECD Economics Department Working Papers*, č. 570; Moisan, C. (2011), *Comment en finir avec l'échec scolaire: les mesures efficaces*, Projet de rapport national de base de la France. www.oecd.org/edu/equity

Změnit ve školách kulturu opakování ročníků

Opakování ročníků je hluboce zakořeněno v kultuře mnoha školských soustav, takže bude zapotřebí zpracovat další strategie, které by umožnily zaměřit se na odstranění této praxe.

- Školské úřady by měly zvyšovat povědomí pedagogických pracovníků o důsledcích opakování ročníků a zapojit učitele a vedoucí pracovníky škol do hledání alternativ, které by podpořily žáky, kteří mají potíže s učením. Příslušné úřady by měly nabídnout školám a učitelům podporu a zdroje nutné k implementaci alternativ, které jsou uvedeny výše. Například ve Francii se míra opakování ročníků značně snížila, protože vedoucí představitelé škol jsou vyzýváni, aby vysvětlili výsledky ve vzdělávání, a jsou stimulováni ke snižování počtu žáků, kteří zůstávají ve stejném ročníku (viz popis v rámečku 2.2).
- Ke snížení počtu opakování ročníků lze využít i finanční pobídky, protože školy mají jen málo příležitostí, aby si uvědomily, jak vysoké jsou náklady na opakování ročníků. Finanční zátěž totiž nese celý systém. V některých případech to znamená, že bude třeba upravit financování škol, které umožní školám, aby se zamyslely nad skutečnými náklady na opakování ročníků. Jednou z možností je ponechat školám